

อาหารสมอง

● **วรากรณ์ สามโกเศศ**
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

เวลาพบเพื่อนเก่าแก่รุ่นราวคราวเดียวกัน ท่านรู้สึกไหมว่า ทำไมบางคนจึงดูแก่กว่าบางคนอย่างเห็นได้ชัด บางคนก็ดูแก่คงที่หรือหนุ่มสาวคงที่ ท่านมีได้รู้สึกเอาเองหรือครับ มีงานวิจัยที่พบว่ามนุษย์มีอัตราการแก่ที่ไม่เท่ากัน

“อายุเป็นเพียงตัวเลข” เป็นวลีปลอบใจ ส.ว. (ผู้สูงวัย) ซึ่งปัจจุบันเรียกกันอีกอย่างว่า ปสช. (ผู้มีประสบการณ์ชีวิต) แต่งานวิจัยหลายชิ้นกำลังบอกว่ามันเป็นความจริง กล่าวคือมนุษย์มีสองตัวเลข ซึ่งได้แก่ **อายุตามจำนวนปีที่อยู่บนโลกนี้** (Actual Age - AG) และ **อายุเชิงชีวะ** (Biological Age - BA) บางคนอาจแก่ (อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้) หรือมี AG สูงแต่ BA ต่ำกว่าก็เป็นได้ (ร่างกายยังแข็งแรงโดยไม่แก่ไปตามวัย) หรือบางคนมี BA สูงกว่า AG กล่าวคือ อายุก็อาจไม่มากนักแต่ร่างกายแก่กว่าวัย

งานวิจัยที่พิสูจน์ว่ามนุษย์แก่ในอัตราที่ไม่เท่ากันตีพิมพ์ใน Proceedings of the National Academy of Sciences ซึ่งกล่าวถึงในหนังสือพิมพ์ International New York Times เมื่อไม่นานมานี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาอัตราการแก่ของมนุษย์ โดยใช้หญิงชายรวม 954 คน ทุกคนจะได้รับการตรวจร่างกายอย่างละเอียดตอนอายุ 26, 32, และ 38 ปี และนำข้อมูลสุขภาพร่างกายมาวิเคราะห์ว่า เมื่อข้ามเวลาไป 6 และ 12 ปี แล้ว อายุเชิงชีวะ (BA หรือสภาวะของคนทั่วไปเชิงชีวะตามวัยของอายุ) เป็นเท่าใด

เมื่อเอาข้อมูล AG กับ BA ของแต่ละคนมาเปรียบเทียบกันข้าม 6 และ 12 ปี ก็พบว่า แต่ละคนมีอายุเชิงชีวะแตกต่างกัน บางคนก็มี BA ต่ำกว่าอายุจริง (อัตราก่อช้า) บางคนก็มี BA สูงกว่าอายุจริง (อัตราก่อสูง)

นอกจากพิสูจน์ว่า “อายุเป็นเพียงตัวเลข” แล้ว ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะ

อายุเท่ากัน แต่แก่ไม่เท่ากัน

การมีอายุเชิงชีววิทยาที่สั้นกว่าอายุจริงมาจากทำสิ่งใดมาทำให้ผู้อื่นมากกว่าที่จะนึกถึงแต่ตนเอง

ค้นหว่า **อะไรเป็นตัวขับเคลื่อนที่เร็วกว่าอายุจริง** หากทราบว่าจะเมื่อใดที่จะถึงจุดแก่ ซึ่งอาจเป็นเวลาหลายทศวรรษ อันเป็นผลจากการป่วยเป็นโรคหัวใจ โรคไต โรคเบาหวาน หรือเจ็บป่วยเรื่องปอด โรคไตไหนที่ทำให้แก่เร็วกว่ากัน? ก็อาจสามารถช่วยชะลอความแก่ได้บ้าง

คำจำกัดความของ “ความแก่” ที่ผู้วิจัยใช้ก็คือ **ความเสื่อมของหลายระบบการทำงานของอวัยวะ** โดยอาศัยสิ่งๆ ที่เรียกว่า biomarkers (ตัวชี้เชิงชีวะ เช่น ระดับความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด ฯลฯ) ถึง 18 ตัว

นอกจากนี้ ยังพบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มทดลองจะแก่ขึ้นหนึ่งปีของอายุเชิงชีวะ ต่อทุกหนึ่งปีของอายุจริง (แก่ขึ้นตามวัยเหมือนคนทั่วไป) อย่างไรก็ตามก็ยังมีบางคนแก่ขึ้น 3 ปีของอายุเชิงชีวะต่อทุก 1 ปี ของอายุจริง (ความแก่เร่งขึ้นราวสปีดของบีโกแบค) และบางคนอายุเชิงชีวะไม่เปลี่ยนแปลงเลยตลอดระยะเวลา 12 ปีของการทดลอง และเมื่อ

แปรเปลี่ยนเป็นการคำนวณโดยอาศัยการวิเคราะห์ biomarkers แล้วก็พบว่ากลุ่มทดลองนี้มีอายุเชิงชีวะระหว่าง 28 ถึง 61 ปี ในขณะที่มีอายุจริง 38 ปี

งานศึกษาความแก่นี้ทำให้ได้ biomarkers 18 ตัว มาเป็นตัวชี้วัดสุขภาพซึ่งครอบคลุม 8 ด้านด้วยกันอันได้แก่

- (1) **ความฟิตของร่างกายโดยรวม** (วัด BMI หรือดัชนีมวลกายซึ่งเท่ากับค่าความสูงเป็นเมตรหารด้วยน้ำหนักเป็นกิโลกรัมยกกำลังสอง วัดรอบเอว ความฟิตของการทำงานของระบบหายใจ)
- (2) **สุขภาพหัวใจ** (ระดับสัดส่วนคอเลสเตอรอลชนิดดี HDL และชนิดเลว LDL)
- (3) **ความเสี่ยงจากโรคเบาหวาน** (ระดับน้ำตาลในเลือดโดยรวมข้ามระยะเวลา)
- (4) **การทำงานของปอด** (วัด FEV หรือปริมาณอากาศที่ขับออกมาจากปอด)
- (5) **สุขภาพฟัน** (ฟันเสียหรือร่วงนำไปสู่ความเสี่ยงในการมีปัญหาเรื่องโรคหัวใจ)
- (6) **การอักเสบ** (จำนวนเม็ดเลือดขาวและระดับ C-reactive protein)
- (7) **การทำงานของตับและไต** (ตรวจสอบว่าร่างกายกำจัดของเสียได้ดีเพียงใด) และ
- (8) **ความยาวของ Leukocyte telomere** หรือความยาวของส่วนปลาย DNA (เมื่อร่างกายเสื่อมส่วนนี้ก็สั้นเข้า)

การตรวจร่างกายโดยดูที่ biomarkers เหล่านี้ จะทำให้สามารถเข้าใจวิธีชะลอความแก่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากตรวจสอบคู่ไปกับความสามารถในการทรงตัว เคลื่อนไหวประสานอวัยวะของร่างกาย แรงจับของมือ และความสามารถในด้านความคิดวิเคราะห์

ผู้วิจัยพบว่า ผู้ที่มีความเสื่อมสูงซึ่งวัดได้จากระดับของ 18 biomarkers ก็มักจะสามารถในเรื่องต่างๆ ช่างบน

นี้ต่ำลงไปด้วย การศึกษานี้ให้ความหวังว่า 18 biomarkers และการทดสอบเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ใช้กันทั่วไปในคลินิกทั่วโลก ถึงแม้ว่าจะต้องมีการศึกษาทดลองมากกว่านี้เนื่องจากอาจมีความแตกต่างกันในกลุ่มประชากรอื่นๆ ก็เป็นไปได้

งานศึกษาจะช่วยชะลอความแก่ได้อย่างไรมีประสิทธิภาพ ผ่านการควบคุม biomarkers เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกายด้วยวิธีการต่างๆ การนั่งสมาธิ บริโภคอาหารน้อยลง (โดยเฉพาะอาหารบางประเภท) วิธีการดำรงชีวิต การกินวิตามินหรือยาบางตัว ฯลฯ หนึ่ง สำหรับพันธุกรรม ผู้ศึกษาพบว่า ยีนมีผลต่อความแก่ประมาณร้อยละ 20

Nir Barzilai ผู้อำนวยการ Institute for Aging Research ที่ Albert Einstein College of Medicine ใน New York City บอกว่า การตรวจ biomarkers เหล่านี้เพื่อตรวจสอบความแก่จะช่วยประหยัดเงินได้อย่างมาก เช่น หากพบว่า BA เท่ากับ 50 ปี ถึงแม้อายุจริงคือ 60 ปี ก็ไม่จำเป็นต้องตรวจร่างกายบ่อยๆ เหมือนคนอายุ 60 ปี และสามารถมีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตที่ท้าทายได้ เช่น ปีนเขา ขับเครื่องบิน ดำน้ำ

Dr.Stephen Kritchevsky ผู้อำนวยการ Sticht Center on Aging ที่ Wake Forest Baptist Medical Center ในรัฐ North Carolina ระบุว่า **ความแข็งแรงของมนุษย์สูงสุดระหว่างอายุ 35 ถึง 40 ปี หลังจากนั้นโดยทั่วไปจะสูญเสียความแข็งแรงลงไปประมาณร้อยละ 1 ต่อปี** อัตราการสูญเสียนี้จะเร่งตัวระหว่างช่วงอายุ 70-80 ปี การเดินได้เร็วของคนแก่เป็นตัวชี้ง่ายๆ ของการมีสุขภาพในอนาคต การออกกำลังกายช่วยให้เดินได้เร็วขึ้น และการออกกำลังกายที่ต้องฝืนต้าน (เช่น ว่ายน้ำ) ช่วยความแข็งแรงได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับโยคะ ไทเก๊ก ซึ่งช่วยความสามารถในการทรงตัว

บ่อยครั้งการมีอายุเชิงชีววิทยาที่สั้นกว่าอายุจริง มาจากการทำสิ่งตรงตามให้ผู้อื่นมากกว่าที่จะนึกถึงแต่ตนเอง และถึงแม้อายุจริงจะบ่งบอกอย่างไม่แน่นอน แต่ก็อาจมีมิติที่ลึกซึ้ง เพราะได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมมากกว่าพวก "แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน"